

De familie Laning

Drie generaties boeskoolboeren

Door Jaap Ekhart

Met dank aan de Historische Werkgroep Beijum

ZUIDWOLDE - Jacob Laning, geboren op 19 april 1930 in Zuidwolde, gaat er recht voor zitten. "Mijn grootvader Pieter, mijn vader Jan en zijn broer Jacob, mijn broer Pieter en ik ... allemaal waren we boeskoolboer." Lachend beaamt hij: "Inderdaad, over het geven van namen aan hun zonen hebben de Lanings nooit moeilijk gedaan. Het was gewoon Pieter, Jan of Jacob."

Grootvader Pieter (1853-1938) woonde aan het Boterdiep, de twee volgende generaties op Oosterseweg nummer 5 dat was gebouwd door Jacobs vader Jan. Die kocht er later nummer 6 bij en splitste die in 6 en 6a.

Zoon Jacob ging na zijn huwelijk met Coby Smit uit Eelderwolde in 1955 op nummer 6a wonen, zijn ouders op 6. Broer Pieter bleef op nummer 5, het bedrijfspan van de Lanings.

In 1977 verhuisden Jacob en Coby naar de Koolstraat. "Een koolboer die in de Koolstraat woont, mooier kan het toch niet!" In 2005 verhuisden ze naar Bedum. "Maar natuurlijk voelen we ons nog steeds verbonden met Zuidwolde."

Kleigrond

Jacob groeide op in Zuidwolde en is een echte 'kleikloet'. "Het gebied rondom Zuidwolde, Noorderhoogbrug en Beijum bestaat voor een groot deel uit zware klei."

Dat soort gebieden herkende je vroeger aan de baksteenfabrieken. Halverwege Zuidwolde en Noorderhoogbrug, op het terrein van de huidige Hornbach, stond tot 1969 baksteenfabriek Eureka, die klei uit Noorderhoogbrug verwerkte.

Pieter en Jacob Laning op het land

Grootvader Pieter Laning en zijn gezin

Op diezelfde klei startte in de 19e eeuw ook de boeskoolteelt. Zware kleigrond is alleen geschikt om 'op' te telen. Kolen bijvoorbeeld, die boven de grond tot volle wasdom komen. Kleiaardappelen groeien uit 'in' de grond en vindt je op land met lichtere klei. Coby is geboren en getogen op veengrond. "Daar kunnen veel meer groenten 'in' de grond groeien, prei en wortels bijvoorbeeld."

Kool ... en nog eens kool

De Lanings brachten hun 'boeskolen' (witte en rode kool, savooiekool, spitskool en bloemkool) naar Groningen, naar veiling De Eendracht. "Eerst met paard en wagen, later met de tractor. Altijd door het Noorderplantsoen, dat was de kortste weg. Voordat de veiling er was, stond

mijn vader op de markt van het Zuiderdiep."

Jacob Laning spreekt van zomer- en winterkool. "Zomer-kool werd direct verkocht, vanaf het land. Winterkool verkochten we vanuit de zogeheten koolschuren. 's Zomers verbouwden we veel bloemkool, want daar was het meest mee te verdienen. Maar deze kool was tevens het meest arbeidsintensief."

Eten uit één pot

Jacobs vader vormde met zijn broer Jacob aanvankelijk een tweemansbedrijf, tot ze hun eigen gezinnen stichtten. Het Jan Laning-deel ging later over naar Jacob en Pieter. Vele jaren runden ze samen het bedrijf. Een groot deel van hun leven aten de twee huishoudens uit één pot. Jacob boerde tot zijn 55-ste. "Daarna heb ik nog heb ik nog vijf jaar gewerkt bij groothandel Lucas Klamer, tot mijn pensioen. Mijn broer bleef doorboeren. Natuurlijk stond ik hem bij. Na mijn afscheid bij Klamer hebben Pieter en ik alles verkocht."

Vader Jan en oom Jacob hadden nog permanent zeven tot acht arbeiders in dienst. "Pieter en ik moesten alles zelf doen. s Ochtends om half vijf opstaan en vervolgens de hele dag door. Jacob werkte constant: op het land, in de schuur. Zijn vrouw Coby onderhield de sociale

contacten, was actief in het verenigingsleven en deed veel vrijwilligerswerk.

Kool en melk

Aanvankelijk verbouwden Jacob en Pieter alleen kool. "Maar op een gegeven moment konden we daarmee niet genoeg verdienen. Om onze inkomens aan te vullen zijn we meer melkkoeien gaan houden." Ook hielden ze jongvee: hokkelingen (eenjarige kalveren) en vaarzen, en later nog wat schapen.

In het begin hadden Jacob en Pieter zes hectare eigen grond.

Coby en Jacob Laning (Fotopersbureau Mike Tomale)

Stap voor stap kochten ze grond bij en gingen ze land huren. Uiteindelijk hadden ze zo achttien hectare: dertien voor de koeien weiland en vijf om kool op te verbouwen. "Onze koolgrond in Beijum lag aan de Beijumerweg, schuin tegenover nummer 15. De betonnen brug die daar nog steeds over de sloot ligt, gaf vroeger toegang tot onze koolvel-den."

Vakantie

Toen Jacob naast boeskoolboer ook melkveehouder werd, ging het financieel beter. "Coby en ik gingen toen een week, later zelfs tien dagen, op vakantie. Dat was altijd, tussen het hooien en het oogsten van de bloemkool, een rustige periode in het jaar." Jacob en Coby kampeerden vaak in Duitsland, het liefst aan een rivier: de Moezel, de Neckar, de Wezer. "Eerst hadden we zo'n eenvoudige punttent, daarna een bungalowtent, toen een vouwwagen en uiteindelijk een caravan. Die caravan hebben we twintig jaar gehad."

Met de bouw van 'het nieuwe Beijum' verloren Jacob en Pieter Laning een stuk grond. "Het geld dat we voor het land kregen was een kleine compensatie, dat lag ver beneden de waarde. Eigenlijk zijn we onteigend."

Toch blikt Jacob tevreden terug: "Ik heb een mooi en rijk leven gehad. Beter had niet gekund."

Geschiedenisboek Beijum krijgt herziene druk

BEIJUM - Menig uitgever is er jaloers op: van het geschiedenisboek over de Groningse wijk Beijum (Boeren, burgers, Beijumers) zijn in het jaar van verschijning 2012 in totaal 1.600 exemplaren gedrukt. Al snel was het grootste deel ervan uitverkocht. In 2014 is alweer een herdruk noodzakelijk. Dat worden er 800 stuks.

Het wordt trouwens een herziene druk, zo begrijpen we van de Historische Werkgroep Beijum. Enkele passages worden verbeterd of aangevuld. En er wordt

gedacht aan een uitgebreide trefwoordenlijst achter in het boek, voor iedere lezer handig, maar in het bijzonder voor de leerlingen van de basisscholen in Beijum die snel iets over hun wijk willen opzoeken. Elke basisschool in Beijum krijgt straks een flinke stapel boeken om in het erfgoedonderwijs te gebruiken. Tenslotte begint geschiedenis in je eigen wijk.

Het NLA wijkteam Beijum maakt deze herziene druk mogelijk door er subsidie voor ter beschikking te stellen. De Historische

Werkgroep Beijum zorgt ervoor dat de herziene druk van het 'Beijumboek' tot stand komt en heeft Uitgeverij Leander te Groningen gevraagd om de uitvoering ervan ter hand te nemen.

OPROEP

Heeft u het geschiedenisboek over Beijum gelezen? De Historische Werkgroep Beijum roept iedereen die onjuistheden heeft gezien op dit per e-mail te melden.

Uw e-mail kunt u sturen naar info@beijum.nl.

